

16. „A Híd alapja letéve, benne a polgári egyenlőség elve lőn szentesítve...”

A Pesti Hirlap egykorú tudósítása a Lánchíd alapköveteléről

Ma száz éve tették le a Lánchíd alapkövét. Az ünnepségről a Pesti Hirlap egykorú száma a következőképp számolt be:

Nagy nap volt ez nemzetünk életében és hazánk jövő felvirágzásának bevezető korszakában; annyi vágy és remény hát mégsem dagasztás hasztalan a hazafi kebelt; a kétségnek utolsó vonása is eloszolt; még egy pár rövid év, és a két fővárost Magyarhon két nagy felét, nem választja el többé a dőlczeg Duna, a kereskedési és társasági közlekedés nem leendő többé annyi esetleges körülménynek, annyi bal esetenek alávetve, és Magyarország egy középülettel bíránd, mellyhez hasonló egész Európában nem létezik.

Aug. 24.-kén volt tehát azon nap, mellyen a roppant építménynek alapköve letétezt. Az ünnepély délután öt órára vala rendelve. A katonaság díszruhában a hidbemenet-től majdnem a Dorottya-utcának a német színház felé eső végéig két hosszú sorban vala fölállítva. Tömeges nép lépé el az utcákat, és az uton levő házak ablakait és karzatait. Az építődvarba és zárgáiba menni kívánóknak felépti jegy mellett ötödfélig álla szabadon a bemenet.

A vendégek meg valának kérve, hogy minden szerencsétlenség és zavar elkerülése végett ne terheltesenek magokat a szabóttrendhez pontosan tartani, mit a közönség more patrio meg is tőn, mert a tolas, rugás, taszítgálás a bemenetnél valóban betű szerint irtalmatlan vala, s nem egy úri asszonyt láték feldult fejjel és össze-vissza tépett öltözetével visszatérni, csak hogy legalább lélekzetét megmenthesse. A hidépítés személyzete igen dicséretes mérséklettel ügyekezék a rendet fenntartani, mintegy a közönség discretiójára bizván, hogy önmagát fékezze; a városi rendőrség is megtevé a magáét.

A zárgáiban nagyobb volt a rend, a vendégek számára számos ülésék valának készítve, és az egész zárgát telve volt díszesen öltözött úri hölgyekkel és urakkal, kik közt számosan magyar díszöltözetben jelentek meg.

A Fenségek érkezése

Öt órakor megdördültek és Budánk bástyáiról az ágyúk, 6 cs. kir. fenségek Károly főhercegnek, mint ő felsége apostoli királyunk a híd alapkövének letételére kinevezett képviselőjének és a nádornak ináltatá jelentők. Mintegy jó óranegyed múlva megzendült a hidudvar bemenetelnél felállított katonai hangászkar zenéje, az „Isten tartsd meg” népdal melódiáját hangoztatván az érkező fenségek elébe. Majd báró Sina György és Széchenyi István gróf vezetése alatt a fenséges főhercegek s nádorné 6 cs. k. főhűségével s József főherceggel és Erzsébet főhűgövel együtt, a Budapestben levő világi, katonai és egyházi főméltóságok kíséretében megérkezvén, többszörözött szíves jelenetnel fogadtatának.

A fenséges személyek a számukra készített háromszínű sátorban helyt foglalván, fölolvastaték Tasner hités ügyvéd és m. academiail levelező tag által a híd keletkezésének rövid vázlat, melly ekkép következik:

A híd keletkezésének története

A Duna partjait Buda és Pest városai közt egybekötendő álló-híd minélelőbbi létesítésének eszméjét Széchenyi István gróf eleinte néhány budapesti s egyéb honi lakosok magánykörében, később budapesti hidegyesület kezme alatt alakult társaság előtt pendítvén meg, az e célra szolgálható adatok gyűjtéséhez fogott; ugyan a végett 1832-ik évben Andrassy

György gróffal Angliát is meglátogatta és az ott tapasztaltakat saját véleményadásal kísérve, ily cím alatt »Gr. Andrassy György és gróf Széchenyi Istvánnak a buda-pesti hidegyesülethez irányzott jelentése, midőn külföldről visszatérének. Pozsonyban 1833», külön röpiratban sajtó által közrebocsátá. A tárgy ekkép érlelve és előkészítve, végre az akkori országgyűlés elébe került, hol az a haza jólétét gyarapító közintézetek mindenkor buzgó elősegítője fenséges császári királyi ausztriai örökös főherceg József Antal János, Magyarország szeretve tisztelt nádora s helytartója és az országosan egybegyűlt rendek által pártoltatván, dicsőségeseen uralkodó felséges ötödik Ferdinánd Magyarország apostoli királya legfelsőbb helybenhagyása hozzájárultával keletkezett az 1836:XXVI. t. cz., mellynél fogva Buda és Pest közt álló-hidnak részvénytársaság útján leendő építése elhatároztatott, és a tárgy minélelőbbi valóstítása végett országos küldöttség lőn kinevezve.

A hon javát s dicsét czélzó újszerű törvény rendeletének életet adandó, hódosi és kizdiali b. Sina György Buda és Pest városai közt függő lánchidnak, saját vezérlete alatt alakítandó részvénytársaság költségén és William Tierney Clark angol művész terve szerínt s igazgatása alatt leendő felépítésére ajánlközvén, ez iránt az országos küldöttséggel 1838-ik évi szeptember 27-kén és 1840:XXXIX. t. czikk által is később teljes erejűnek nyilvánított szerződést kötötte. Az ennek következtében 1839-iki october végével megkezdett építési munkák azóta szakadatlanul haladván, e lánchid talpkövet ma, agust. 24-kén, 1842-ik évben, dicsőségeseen országlo felséges első Ferdinánd ausztriai császár, Magyarország e néven ötödik apostoli királya atyáskodó uralkodása alatt, 6 császári, királyi fensége Károly Lajos János József Lőrincz ausztriai örökös főherceg, aranygyapjas, M. Theresia vitézrendje és számos jeles rend nagykeresztés és elsőosztályú vitéze, Csehország kormányzója s főkapitánya, osászári, királyi tábori főmarsall, egy gyalog- s egy dzsídásrezred tulajdonosa, mint 6 császári, királyi uralkodó felsége által saját legfelsőbb személyének ez alkalomra legkegyelmesebben megbízott képviselője, szokott ünnepélyesség mellett és számos közönség jelenlétében kegyelmesen letenni méltóztatott.

Minék emlékeül az alapköbe jelen irat, 6 császári királyi felségének, dicsőségeseen országlo első Ferdinánd ausztriai császár s Magyarország e néven ötödik apostoli királyának többször ez évben folyamatban levő arany és ezüst pénzeivel együtt lezaratott. — Aláírások: Ferdinánd s. k., Károly főherceg s. k., József nádorispán s. k., Mária Dorothea s. k., József s. k., Erzsébet s. k. stb.

Elefántcsontnyelű ezüst vakolókanallal...

Ez oklevél, melly még több főrangú személy által is aláíratott, egy e végre készült tokba rejteték, és a hozzáadott arany és ezüst pénzdarabokkal együtt Clark ur által az alapköben hagyott üregbe téteték, melly azonnál egy 130 mázsás kövel takarított be.

Ekkor 6 fenségek egy Londonban ezüsből készült, 200 font sterlinget érő elefántcsontnyelű ragaszhányókanállal a köre ragaszt vetének, és egy e célra készült diófakalapácsal három-három ütének a köre; ugyanezt tevék a primás, országbiró, tárnok, báró Sina György, gr. Széchenyi István s Clark urak, mindannyiszor a jelenlevők jelenlétével és az építés körül

foglalkozó angolok »hurrah«-jaival kísértetvén. Ez ünnepélyt hasonlólag ágyudörgések hirdették a két fővárosnak.

Ekkor a fens. főhűgek és főhűgők, úgy-szinte a jelenvolt főszemélyek a katonai hangászkar által játszott népzene közt el-távoztának, és az ünnepélynek hetedfél órakor vége lőn. És így már most a híd nem hypothesis többé; alapja letéve, s vele egyszeremind egy nagy elv lőn szentesítve; mert institutióinknak ezen első találkozása az örök joggal, legelső követévé le a polgári egyenlőségnek, legelső lépést tőn a terhek közös viseletére. És e híd, mellyel annyi küzdés és várakozás után végre csakugyan létesülni enged a magyarok istene, legyen intő kéz, mellyel előttünk az ember és polgár kötelességnek ösvényére mutasson.

„Millió ajak magasztalandja nevét a nagy honfinak”

Eljövend egy szebb kor, midőn ennyi küzdelmek, mellyekkel jövendőnk előkészítésében megvívnuhk kell, nem igénylőndek többé az utónemzedéktől ily erő-megfeszítést, midőn a jelenben kivett magnak érett gyümölcseit élvezendik az utók és akkor e híd emlékeül álland, egy lehúnyt nagy időre emlékeztetvén az utókort, midőn a polgárnak lemondással s a

Az új rádiók

megrendelhetők és kiváló hangszerek

zavartalanul meghallgathatók és kiválaszthatók a

zenepalotában

Sternberg

hangszergyár
Rákóczi-út 60.

az ország legnagyobb és legszebb zongora-rádió- és gramofon terméi.

Jelennek nélkülözésével kelle a boldogabb jövendőért harcolnia; és akkor ezerszeres fényben ragyogandnak azon jelesek nevei, kik soha nem csüggedő lélekkel munkálkodának e hon jövendőjén és millió ajak magasztalandja nevét a nagy honfinak, ki a trespedés és elaljasultság korában merészen emelvén föl férfiszavát, villám gyánsátt szórta az igazságot az alvó nemzet közé, ki fáradatlan munkássággal ügyekezett jólétet teremteni e honban s ki sikerrel koronázott tetteivel dicsőbb emléket építé magának, mint minőt nekie a művészet nyújthatna.